

Wapenunie – Union Armes

STANDPUNT OMTRENT GECONVERTEERDE AUTOMATISCHE WAPENS

Wapenunie groepeert momenteel een negentigtal wapenhandelaars in België. Nagenoeg alle groothandelaars zijn aangesloten. In Vlaanderen zijn ongeveer 75% van de detailhandelaars aangesloten. In Wallonië hebben we ongeveer 15% aangesloten wapenhandelaars. Samen met de UFA (Union des Fabricants) et Unact (Union Nationale de l'Armurerie, de la Chasse, du Tir et de Collection) is Wapenunie mede oprichter van Belgian Weapon Forum. Deze organisatie groepeert alle belanghebbenden die individuele of economische activiteiten met wapens ontwikkelen.

I. ACHTERGROND

Naar aanleiding van een aanhoudende stroom klachten van onze leden alsook van leden van zusterorganisaties in onze buurlanden, stellen wij vast dat de proefbank te Luik (i) weigert om automatische wapens te converteren naar semi-automatische wapens, (ii) tot semi-automatische wapens geconverteerde automatische wapens in beslag neemt en (iii) weigert om automatische wapens die door verzamelaars worden aangeboden met het oog op registratie in uitvoering van artikel 29/1 KB uitvoering wapenwet van 20 september 1990 te registreren en over gaat tot in beslagname van deze wapens.

De proefbank daarmee in strijd met de wapenwet, of weigert zij minstens de haar toevertrouwde wettelijke opdrachten op een behoorlijke manier te vervullen. Gelet op het feitelijke monopolie van de proefbank (dat onzes inziens moeilijk gehandhaafd kan worden in een Europese context), veroorzaakt deze houding van de proefbank schade bij zowel particulieren als handelaar. Wij hebben weet van een tiental leden die een raadsman onder de arm namen om hun rechten te vrijwaren.

Uit telefonisch contact met de Federale Wapendienst vernemen wij dat de directeur ad interim van de proefbank een memo zou hebben opgesteld waarin hij de motieven voor zijn beslissingen uitlegt. Een kopie van dit memo kon ons heden niet worden bezorgd. Mondeling werd ons toegelicht dat de proefbank weigert om vuurwapens te converteren tot halfautomatische vuurwapens omdat er nooit kan gegarandeerd worden dat de conversie onomkeerbaar is. Tevens wordt verwezen naar aanvulling op de gecoördineerde omzendbrief van 25 oktober 2011 over de toepassing van de regelgeving omtrent wapens die werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 24 mei 2013.

In deze omzendbrief lezen we het volgende:

“Er blijkt in de praktijk vaak twijfel en discussie te bestaan over twee types van vuurwapens die werden omgebouwd om « minder gevaarlijk » te worden en aldus te genieten van een minder strenge regeling.

Tot halfautomatische vuurwapens omgebouwde verboden volautomatische vuurwapens worden alleen als vergunningsplichtig beschouwd, mits er voldaan is aan de nodige garanties dat de uitgevoerde operaties onomkeerbaar zijn, zodat het

Wapenunie – Union Armes

wapen later niet meer opnieuw kan worden omgebouwd tot een volautomatisch wapen. De vuurwapens die zodanig werden omgebouwd, dat ze alleen nog geschikt zijn voor het afvuren van blanke munitie (« losse flodders »), veranderen echter niet van categorie.

Vermits de categorie van de vergunningsplichtige wapens de restcategorie voor vuurwapens is (5), vallen de betrokken vuurwapens, bij gebrek aan specifieke reglementaire bepalingen, hieronder nadat ze werden omgebouwd.

Om zeker te zijn dat het ombouwen vakkundig is gebeurd en niet door middel van normale ingrepen kan worden ongedaan gemaakt, is er een objectief bewijs nodig. Volautomatische vuurwapens die worden omgebouwd tot halfautomatische vuurwapens verliezen immers hun verboden karakter en mogen wel vergund worden. Andere vuurwapens die alleen nog blanke munitie kunnen afvuren, worden ongeschikt voor gebruik als wapen voor jacht, sport of recreatie en zijn bijgevolg op andere voorwaarden vergunbaar. Daarom moet de kans op misbruik zo klein mogelijk worden gehouden en aanvaardt de overheid uitsluitend wapens die door de Proefbank voor vuurwapens zijn omgebouwd en waarin een speciale stempel werd geslagen. “

Op basis hiervan neemt de proefbank te Luik de betwiste beslissingen.

II. CONCLUSIE

In dit memo zullen wij aantonen (i) dat de omzendbrief van 25 oktober 2011 (zoals aangevuld op 22 mei 2013) geen normatief karakter heeft zodat hij niet als rechtsgrond kan dienen voor de beslissingen van de proefbank en (ii) dat het standpunt zoals uiteengezet in de omzendbrief geen rechtsgrond vindt in de wapenwet of de uitvoeringsbesluiten ervan.

Het standpunt van de proefbank is dan ook in strijd met het positief Belgisch recht. Wij roepen de toezichhoudende overheden, zijnde de federale overheidsdiensten Economie en Justitie, dan ook op om in te grijpen en de directeur ad interim de opdracht te geven om de wapenwet strikt toe te passen en af te zien van beslissingen die gebaseerd zijn op een omzendbrief die geen normatief karakter heeft en ook onwettig is.

Wij roepen de beleidsverantwoordelijken op om, in het kader van de omzetting van richtlijn 2017/853, de volgende maatregelen te nemen:

- Criteria te bepalen waaraan de conversie van een automatisch wapen moet voldoen. Wij denken aan het opleggen dat de conversie niet kan worden ongedaan gemaakt met normale werktuigen of dat de conversie zodanig is uitgevoerd dat de vervanging van een onderdeel van het wapen nodig is.
- Te bepalen dat de geconverteerde automatische wapens die voor 13 juni 2017 op de markt gebracht werden (datum te bepalen op basis van inschrijving in het register of vergunning) vergunningsplichtig blijven mits door de proefbank in een overgangperiode wordt vastgesteld dat de conversie voldoet aan onder vorig punt bepaalde normen

Wapenunie – Union Armes

III. ANALYSE

1. De omzendbrief van 25 oktober 2011 heeft geen normatief karakter

In de inleiding van de omzendbrief lezen we het volgende:

“Het was noodzakelijk de oude omzendbrief 3630/1/8 van 30/10/95 en zijn aanvullingen te vervangen door een tekst die de vernieuwde regelgeving in haar geheel nader toelicht en praktische, bindende richtlijnen bevatte voor de overheden die zijn belast met de toepassing van die regelgeving op het terrein. Dit gebeurde met de omzendbrief van 29/10/10. Tegen deze omzendbrief werd een vernietigingsberoep ingesteld bij de Raad van State omdat sommigen meenden dat de omzendbrief een normatief karakter heeft. Wij hebben echter nooit de bedoeling gehad om nieuwe rechtsregels in te voeren door een omzendbrief. Om elke twijfel daarover weg te nemen, verkiezen we dan ook om de omzendbrief van 29 oktober 2010 te vervangen door een totaal nieuw document dat geenszins beoogt normatief te zijn doch enkel een uniforme interpretatie van de wet voorstelt om de rechtsonzekerheid weg te nemen die kan ontstaan door divergerende interpretaties bij de verschillende overheden die belast zijn met de uitvoering van de wapenwet.”

Het is correct dat de vzw Unact bij de Raad van State een vernietigingsberoep heeft ingesteld tegen de oorspronkelijke omzendbrief van 29 oktober 2010 (RvS arrest 224.902 van 1 oktober 2013). In deze zaak nam de auditeur het standpunt in dat de omzendbrief wel degelijk een normatief karakter had. In het auditoraatsadvies werd op verschillende passages gewezen die in strijd zijn met hogere rechtsnormen. Het auditoraat stelde dan ook de vernietiging van de omzendbrief voor. De minister van Justitie heeft deze vernietiging niet afgewacht en heeft beslist om de omzendbrief te herwerken tot een nieuwe omzendbrief waarvan uitdrukkelijk bepaald werd (in de inleiding) dat hij geen normatief karakter heeft.

De omzendbrief kan dan ook de beslissingen van de proefbank niet verrechtvaardigen vermits hij geen bindend normatief karakter heeft.

2. Het genomen standpunt vindt geen steun in de wapenwet of de uitvoeringsbesluiten ervan

In de omzendbrief wordt het standpunt genomen dat geconverteerde automatische wapens enkel vergunningsplichtig worden indien ze op een “onomkeerbare” wijze geconverteerd worden. Dergelijke conversie kan enkel door de proefbank te Luik gebeuren. Bovendien moet een geconverteerd wapen, volgens de omzendbrief, voorzien zijn van een bijzondere stempel die wijst op het voltooiën van de conversie.

Hierna zullen wij aantonen dat geen enkele van deze drie standpunten onderbouwd kunnen worden aan de hand van de geldende wetgeving.

2.1. *“Automatische wapens zijn enkel vergunningsplichtig indien ze op een onomkeerbare wijze geconverteerd werden”*

De wapenwet van 8 juni 2006 heeft als belangrijk principe ingevoerd dat elk vuurwapen in de regel vergunningsplichtig is (art. 3, §3, 1° WW). Enkel indien de wet anders bepaald, kan een

Wapenunie – Union Armes

wapen als een verboden of als een vrij verkrijgbaar wapen beschouwd worden. Als algemene regel geldt dat vergunningsplichtige wapens enkel kunnen worden overgedragen aan wie houder is van een wapenvergunning (art. 10 WW), dat het voorhanden van deze wapens voorbehouden is aan wie houder is van een wapenvergunning (art. 11 WW) of van een uitzondering kan genieten (art. 12 WW). De wetgever heeft er in 2006 voor gekozen om alle vuurwapens dus in de regel aan de controle te onderwerpen die verbonden is aan de wapenvergunning. Strenge voorwaarden zijn altijd van toepassing, wapenbezit kan steeds worden beperkt indien er een risico is voor de openbare orde (art. 11, §1 WW).

In de regel is een geconverteerd vuurwapen dus, op basis van deze algemene regel, een vergunningsplichtig wapen.

Het kan enkel als een verboden wapen worden beschouwd indien de wetgeving het wapen in deze categorie indeelt.

De verboden wapens worden opgesomd in artikel 3, §1 van de wapenwet. Wat automatische wapens betreft, vinden wij de volgende relevante bepalingen terug:

- Art. 3, §1, 3° deelt “*wapens ontworpen voor uitsluitend militair gebruik, zoals automatische vuurwapens*” in bij de verboden wapens
- Daarmee verbonden stelt artikel 3, §1, 15° van de wapenwet dat vuurwapens uitgerust met sommige onderdelen en hulpstukken, evenals de opgesomde onderdelen en hulpstukken afzonderlijk verboden zijn. De opsomming bevat de “*mechanismen die toelaten een vuurwapen om te vormen tot een automatisch vuurwapen*”

Een vuurwapen dat halfautomatisch schiet, valt onder geen van beide verbodsbepalingen en is dus een vergunningsplichtig wapen in de zin van de wapenwet. De wapenwet voegt hier geen enkele voorwaarde aan toe. Nergens wordt gezegd dat de conversie onomkeerbaar moet zijn of door de proefbank moet gebeuren.

Wie dus een geconverteerd semi-automatisch wapen bezit, dient te voldoen aan alle voorwaarden voor het bezit van een halfautomatisch wapen en zal vijfjaarlijks controles ondergaan. Enkel het omvormen van dit wapen tot een automatisch wapen alsook het bezit van het automatisch schietend wapen is een inbreuk op artikel 8 van de wapenwet (illegale fabricage en bezit van een verboden wapen).

Dit is ook logisch vermits er een voldoende toezicht mogelijk is (via het vergunningenregime) om na te gaan of het wapen terug geconverteerd wordt.

In de wapenwet is er echter één bepaling waarin wel wordt opgelegd dat de conversie onomkeerbaar is. Deze kan worden teruggevonden in de overgangsbepalingen van de wapenwet van 8 juni 2006. In artikel 45, §2 wapenwet wordt het volgende gezegd:

“§ 2. De particulieren die op de datum van inwerkingtreding van deze wet een automatisch vuurwapen voorhanden hebben, moeten [uiterlijk op 31 oktober 2008] hetzij dit wapen door de proefbank voor vuurwapens onomkeerbaar laten ombouwen tot een halfautomatisch wapen of laten neutraliseren, hetzij het overdragen aan een erkende wapenhandelaar, tussenpersoon, verzamelaar of persoon bedoeld in artikel 6, § 2, hetzij er afstand van doen bij de lokale politie van hun verblijfplaats.”

Wapenunie – Union Armes

Deze bepaling is enkel van toepassing tot 31 oktober 2008. De invoering van deze bepaling had tot gevolg dat wie op de datum van inwerkingtreding van de nieuwe wapenwet (dus op 9 juni 2006) een automatisch wapen had, dit enkel kon behouden mits te voldoen aan de overgangsbepaling. Wie op deze datum een wapen had dat vergunningsplichtig is (zoals een eerder geconverteerd semi-automatisch wapen) heeft op datum van inwerkingtreding van de nieuwe wapenwet een vergunningsplichtig wapen in bezit zodat deze overgangsbepaling op hem niet van toepassing is.

Derhalve zijn er na 9 juni 2006 twee rechtsgronden voor het bezit van geconverteerde automatische wapens:

- Ofwel had de bezitter het geconverteerde wapen reeds in bezit voor 9 juni 2006. In dat geval moest hij niets doen ofwel een hernieuwing van zijn vergunning aanvragen indien deze was afgegeven voor 9 juni 2001 (zie overgangsbepaling van art. 48 WW)
- Ofwel had de bezitter op 9 juni 2006 nog het automatisch wapen in bezit. Hier kon hij het enkel behouden na 9 juni 2006 mits neutralisatie of onomkeerbare conversie door de proefbank.

Het is dus perfect mogelijk dat op heden iemand houder is van een vergunning voor een geconverteerd semi-automatisch wapen zonder dat deze conversie door de proefbank is uitgevoerd of zonder dat deze conversie onomkeerbaar is. Dergelijk bezit is niet illegaal.

In dit opzicht voegt de omzendbrief dus voorwaarden toe aan de wapenwet. Onder meer op dit punt is hij onwettig.

2.2. *“Enkel de proefbank is bevoegd om deze conversie te verrichten”*

Het converteren van automatische vuurwapens tot semi-automatische vuurwapens is niet opgenomen in de opdrachten van de proefbank in de wet van 24 mei 1888 houdende regeling van den toestand der proefbank voor vuurwapens gevestigd te Luik (hierna “proefbankwet”).

Ook het uitvoeringsbesluit van deze wet vermeldt nergens dat de proefbank de conversie van automatische wapens heeft.

Als de proefbank dus die conversies uitvoert, doet ze dit louter op 2 gronden:

- Als aanvullende dienstverlening naar handelaars en particulieren
- Op basis van art. 45, §2 WW

Het tarief voor deze conversie wordt vastgesteld door de bestuurscommissie in diverse uitvoeringsbesluiten. Daaruit kan niet worden afgeleid dat de proefbank de enige instantie is die de conversie kan uitvoeren.

Wel is het zo dat de proefbank als expert een attest kan afgeven waarin wordt bevestigd dat een wapen, op het moment dat het wordt aangeboden, semi-automatisch schiet. De proefbank heeft op dit vlak overigens geen monopolie. Het is perfect mogelijk dat bij een litige een wapen wordt aangeboden aan een gerechtsdeskundige die zijn onderzoek kan verrichten en dan een gerechtelijke instantie zijn bevindingen overmaakt. De rechter kan dan op basis van dit verslag van de gerechtsdeskundige beslissen of het wapen al dan niet automatisch is. In strafzaken kan trouwens ook rekening gehouden worden met processen-verbaal opgesteld door politiediensten waaruit blijkt of een wapen al dan niet automatisch kan schieten.

Het is dus onjuist dat de proefbank een monopolie heeft en als enige instantie een wapen kan converteren tot een automatisch wapen. Enkel voor de automatische wapens die op 9

Wapenunie – Union Armes

juni 2006 nog voorhanden gehouden werden en later vergund werden onder de overgangsbepaling van artikel 45, §2 WW is dit correct. Voor andere geconverteerde automatische vuurwapens is dit niet correct.

Er zijn tal van gevallen denkbaar:

- In het buitenland geconverteerde automatische vuurwapens. Daar neemt de proefbank het standpunt dat deze wapens verboden wapens zijn. Dit is ten onrechte. Enkel als de wapens opnieuw automatisch schieten of als er hulpstukken zijn om het wapen automatisch te laten schieten is er verboden wapenbezit. De interpretatie van de proefbank is niet alleen in strijd met de wapenwet maar vormt ook een belemmering van het vrij verkeer. Bovendien komt de proefbank op deze manier onrechtstreeks tussen in het uitoefenen van de gewestbevoegdheden inzake in-, uit- en doorvoer van wapens;
- Door Belgische wapenhandelaars geconverteerde vuurwapens na 31 oktober 2008. Ook hier geldt dat deze wapens vergunningsplichtig zijn. Op deze wapens kon de overgangsbepaling nooit worden toegepast. Ze konden wel niet meer worden verworven. Geen enkele wettelijke of reglementaire bepaling belet echter een wapenhandelaar om in het buitenland automaten aan te kopen, deze daar te laten converteren tot semi-automatische wapens om deze vergunningsplichtige semi-automatische wapens dan in te voeren. Dergelijke invoer werd terecht door de gewesten vergund. In deze dossier is de rol van de proefbank beperkt tot het beproeven van de wapens of tot het toekennen van een uniek identificatienummer (artikel 4 WW en art. 29/1 KB uitvoering wapenwet). De proefbank heeft geen bevoegdheid om als voorwaarde op te leggen dat zij de conversie zelf moeten uitvoeren of nakijken.

Onzes inziens kan het converteren van een automatisch vuurwapen door elke wapenhandelaar gebeuren. Om discussies te vermijden kan het wenselijk zijn om op te leggen dat deze conversie moet bekeken worden door de proefbank die dan desgevallend kan bevestigen dat de conversie onomkeerbaar is in de zin dat ze enkel met bijzondere werktuigen of met toevoeging van nieuwe onderdelen ongedaan kan worden gemaakt. Dergelijk criterium wordt ook vooropgesteld in de EU richtlijn 91/477 zoals gewijzigd door richtlijn 2017/853 alsook in Duitse, Engelse, Franse en Italiaanse wetgeving.

Echter, dergelijke nieuwe verplichting zou een wetswijziging vereisen.

Tot slot merken we ook nog op dat dergelijke wetswijziging allicht niet meer nodig is nu de geconverteerde automatische wapens die na 13 juni 2017 op de markt worden gebracht door richtlijn 2017/853 onder categorie A (verboden wapens) worden ingedeeld. Bij de omzetting van deze richtlijn zou België ervoor kunnen opteren om de voor deze datum geconverteerde wapens enkel nog toe te laten mits een attest van een officiële instantie die bevestigt dat de conversie op het moment van controle niet kan worden ongedaan gemaakt met normale werktuigen of zonder toevoeging van onderdelen (die op basis van art. 3, §1, 15° WW verboden zijn).

Wapenunie – Union Armes

2.3. *Enkel wapens voorzien van de in de omzendbrief ingevoerde stempel kunnen als vergunningsplichtig beschouwd worden*

In artikel 10 van de proefbankwet wordt bepaald dat de proefstempels van de proefbank door de Koning worden vastgesteld. De steller van de omzendbrief van 22 mei 2013 (de minister van Justitie) was derhalve niet bevoegd om de nieuwe stempel vast te stellen. De omzendbrief is dan ook aangetast door onbevoegdheid van de auteur ervan.

Het gebruik van de stempel "SA" is dan ook louter een gebruik van de proefbank te Luik, maar aan het aan- of afwezig zijn van deze proefstempel kunnen geen rechtsgevolgen worden gekoppeld.

Voor verdere inlichtingen kunt u contact nemen met Mr Nico Demeyere (nico@demeyerenico.be), ondervoorzitter Wapenunie.